

Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП

- јуни 2023 година -

Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП¹ за периодот 2023 – 2025 година, спроведена во јуни², покажува надолна ревизија на очекувањата за просечната стапка на инфлација, а малку пониски се очекувањата и за растот на БДП. Економските аналитичари ги поврзуваат ваквите очекувања пред сè со ефектите, времетраењето и текот на воениот судир во Украина, при што нагласуваат дека сè уште постои висок степен на неизвесност околу текот на идните случувања.

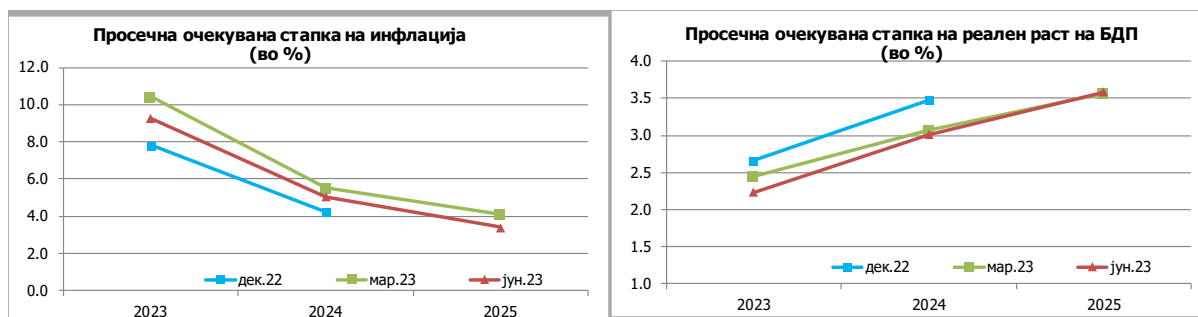
Во однос на **инфлацијата**, испитаниците и натаму очекуваат нејзино постепено забавување, по високите остварувања во 2022 година кога таа во просек достигна 14,2%. Имено, очекувањата на испитаниците упатуваат на просечна стапка од 9,3% за 2023 година (10,4% во претходната анкета), 5,1% за 2024 година (5,5% во претходната анкета) и 3,4% за 2025 година (4,1% во претходната анкета). Голем дел од испитаниците очекуваат поумерени притисоци врз инфлацијата со постепено стабилизирање на цените на храната и енергентите. Се очекува дека за забавување на инфлацијата во 2023 година ќе придонесат и мерките што ги преземаат носителите на монетарната и на фискалната политика, како и повисоката споредбена основа од 2022 година, посебно во втората половина од годината. Сепак, како ризици коишто би можеле да предизвикаат нагорни притисоци на инфлацијата и натаму се посочуваат продолженото траење и неизвесноста околу разрешувањето на војната во Украина, продолжувањето на санкциите и трговските рестрикции кон Русија, повисоките цени на увезените добра, како и нарушувањето на глобалните синџири на снабдување. Исто така, испитаниците сметаат дека евентуалните нови влошувања во снабдувањето со енергија и пораст на цените на регулираниот пазар би можеле да доведат до дополнителни инфлациски притисоци.

Во поглед на **економската активност**, кај очекуваната стапка на раст е направена мала надолна ревизија, пред сè за 2023 година. Имено, испитаниците очекуваат економски раст оваа година од 2,2% (2,4% во претходната анкета), за 2024 година се очекува раст од 3% (3,1% во претходната анкета), а за 2025 година се задржани очекувањата за раст од 3,6%, како и во претходната анкета. Притоа, најголемиот дел од испитаниците очекуваат прелевање на негативните ефекти од 2022 година и слични движења и во 2023 година, додека за 2024 и 2025 година се очекува постепено подобрување. Во однос на факторите, испитаниците посочуваат на неизвесноста од идниот тек на војната во Украина, како и идните движења на цените на енергијата и храната на светските берзи и проблемите во синџирите на снабдување. Врз растот може да делува неповолно и воздржаноста на домашните и на странските инвеститори, при затегната монетарна политика во глобални рамки и натамошен раст

¹ Во 2017 година, Народната банка на Република Северна Македонија направи промена во анкетното истражување „Анкета за инфлациските очекувања“, коешто е преименувано во „Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП“, чијашто нова структура го следи кварталниот прашалник за професионални прогнозери (Quarterly Survey of Professional Forecasters, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/survey_of_professional_forecasters/html/index.en.html), што го спроведува Европската централна банка (ЕЦБ), а воедно ја промени и структурата на примерокот, којшто сега е составен само од економски експерти.

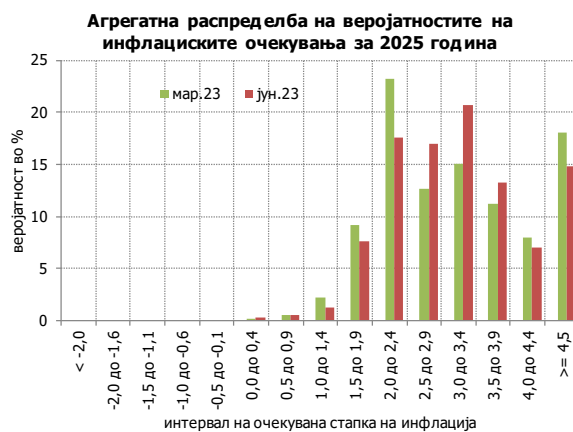
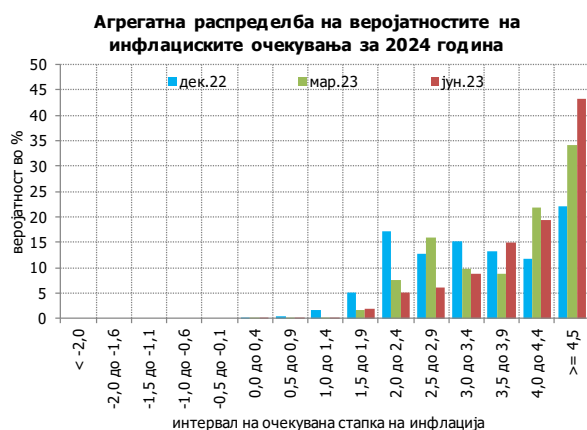
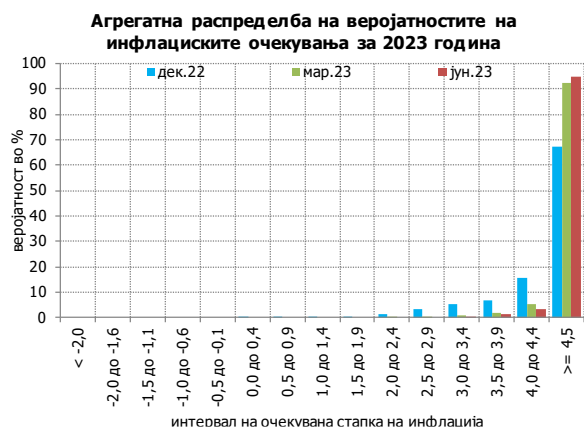
² Анкетата се спроведуваше во периодот од 13 до 20 јуни 2023 година.

на трошоците за финансирање. Исто така, испитаниците и натаму ги наведуваат неизвесноста поврзана со домашниот политички амбиент, како и со текот на преговорите со ЕУ, како потенцијални фактори на ограничување на економскиот раст во следниот период. Од друга страна, испитаниците сметаат дека економските мерки преземени за справување со енергетската криза и за поддршка на населението и компаниите, како и растот на платите би можеле да придонесат за раст на личната потрошувачка и инвестициите, што би се одразило позитивно врз економскиот раст. Исто така, побрзиот напредок на преговорите за интеграција во ЕУ, враќањето на оптимизмот кај субјектите во економијата (кај потрошувачите и инвеститорите), поефикасното спроведување на капиталните инфраструктурни проекти, како и остварувањето на плановите за заздравување и за забрзан економски раст и реформите во фискалната политика би можеле да имаат позитивно влијание врз растот и да придонесат за побрзо посткризно закрепнување на економијата, на среден рок.

Во рамките на Анкетата, испитаниците даваат и свој поглед за **распределбата на веројатноста за остварување определени стапки во зададен интервал**. Овие оценки се користат за создавање на агрегатната распределба на веројатностите³. Агрегатната распределба на веројатностите за остварување на дадените стапки на инфлација и БДП во петнаесет интервали е прикажана на следниве графикони, а резултатите главно се совпаѓаат со стапките што ги очекуваат испитаниците.

³ Агрегатната распределба на веројатностите претставува просек од оценетите веројатности од испитаниците за секој интервал на очекувана стапка на инфлација и стапка на раст на БДП.

Во однос на очекувањата за **стапките на инфлација**, распределбата на веројатностите за оваа и за следните две години упатува на поместувања и поголема концентрација кон интервалите на очекуваната просечна стапка.

